

Keskusmetsän yleissuunnitelma, tiedoksi lautakunnalle

Yhdyskuntatekniikan lautakunta 12.12.2024 § 123

1113/10.02.02/2020

Valmistelija	Kunnanarkkitehti Tero Luomajärvi etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi , puh. 09 29671 (vaihe)
Päätösehdotus	Yhdyskuntatekniikan johtaja Kauppinen Anna-Kaisa sijainen kuntatekniikkapäällikkö Toni Keski-Lusa Yhdyskuntatekniikan lautakunta päättää 1. merkitä tiedoksi Keskusmetsän yleissuunnitelman sekä toimittaa sen tiedoksi kunnanhallitukselle 2. että Keskusmetsän yleissuunnitelmaa käytetään lähtötietona alueen reittien ja muun toiminnan järjestämisessä, kun sen toteuttamisen ajankohta tulee ajankohtaiseksi.
Käsittely	Konsultti Arja Sippola FCG Finland Oy liittyi kokoukseen klo 17.05 pykälän aluksi ja poistui kokouksesta klo 17.33 pykälän esittelyn päätyttyä. Käsittelyn aikana Kim Liljequist teki seuraavat evästysehdotukset: Keskusmetsän yleissuunnitelman pääreitin mahdollisen valaistuksen valosaaste on minimoitava, koska ylimitoitettu tai liian tehokas valaistus häiritsee sekä metsässä asuvia eläimiä että myös lähiasutusta. Josephine Frimodig, Kim Åström, Hannu Valtanen, Jenny Snellman, Pekka Jäppinen, Sanni Jäppinen, Teemu Kelkka ja Ronja Karkinen kannattivat evästystä. Evästystä kannatettiin yksimielisesti. EVÄSTYS: Keskusmetsän yleissuunnitelman mahdolliset sivureitit rakennetaan kunnan maille. Sivureittejä voi myös toteuttaa yksityisomistuksellisille maille, mutta silloin siitä on erikseen sovittava maanomistajan kanssa. Josephine Frimodig, Kim Åström, Hannu Valtanen ja Jenny Snellman kannattivat evästystä. Evästystä kannatettiin yksimielisesti. EVÄSTYS: Keskusmetsän reittiverkoston rakennelmat toteutetaan kunnan maille. Rakennelmia voi myös toteuttaa yksityisomistuksellisille maille, mutta silloin siitä on erikseen sovittava maanomistajan kanssa. Josephine Frimodig, Hannu Valtanen ja Jenny Snellman kannattivat evästystä. Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

EVÄSTYS: Jos reittiverkosto toteutetaan, kunta vastaa sen kunnossapidosta (sisältää myös jätehuollon).

Josephine Frimodig ja Jenny Snellman kannattivat evästystä.

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

EVÄSTYS: Jos reittiverkosto toteutetaan, maanomistajilla pitää olla lupaa käyttää sitä maatalo- ja/tai metsähoidollisiin tarpeisiin.

Josephine Frimodig, Kim Åström, Hannu Valtanen ja Jenny Snellman kannattivat evästystä

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

EVÄSTYS: Keskusmetsän yleissuunnitelman pääreittiä ei toteuteta liian leveänä (+ mahdollisine hulevesiratkaisuneen), vaan metsäntuntua ja luontoarvoja vaalitaan toteuttamalla pääreitti kapeampana ja luonnonmukaisempana, esimerkiksi Espoon Pirttimäki -tyylisenä.

Josephine Frimodig, Kim Åström, Hannu Valtanen, Jenny Snellman ja Pekka Jäppinen kannattivat evästystä

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

Käsittelyn aikana Teemu Kelkka teki seuraavat evästysehdotukset:

Pääväylä rakennetaan noin kaksi metriä leveänä hiekkapohjaisena kulkuväylänä Keskustasta Masalaan. Siitä rakennetaan yhteydet matkanvarrella oleville asuinalueille myös noin kaksi metriä leveinä ja hiekkapohjaisina väylinä. Väylien suunnittelussa otetaan huomioon maaston muodot ja mahdollistetaan myös pyörällisillä apuvälineillä liikkuvien kuntalaisten liikkuminen luonnossa elämän alusta loppuun asti.

Kim Åström, Pekka Jäppinen ja Hannu Valtanen kannattivat evästystä.

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

Väylien suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisuus latukoneen käyttöön talviaikana.

Jenny Snellman, Kim Åström ja Hannu Valtanen kannattivat evästystä.

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

Sanni Jäppinen teki palautusehdotuksen.

Ehdotusta kannatettiin yksimielisesti.

Sanni Jäppinen teki seuraavan evästysehdotuksen:

Luonnonsuojelualueiden läpi ei osoiteta pääreittejä

Ronja Karkinen kannatti evästystä.

Puheenjohtaja totesi, että evästystä ei kannateta yksimielisesti, joten asiasta tulee äänestää.

Puheenjohtaja käynnisti äänestyksen. Ne, jotka kannattavat evästystä, äänestävät JAA ja ne, jotka eivät kannata evästystä, äänestävät EI.

Puheenjohtaja päätti äänestyksen. Äännet jakautuivat seuraavasti:

2 JAA (Karkinen, Jäppinen S.)

8 EI (Kelkka, Åström, Frimodig, Liljequist, Snellman, Valtanen, Salonen, Jäppinen P., jolloin evästystä ei hyväksytty

Sanni Jäppinen teki seuraavan evästysehdotuksen:

Reittisuunnitelman pohjana käytettävä esim. Meikon kierroksen ratkaisuja leveydeltään, materiaaleiltaan ja hoitotavoiltaan.

Hannu Valtanen ja Ronja Karkinen kannattivat evästystä.

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

Sanni Jäppinen teki seuraavan evästysehdotuksen:

Jatkovalmistelussa osallistuttava alueen asukkaita ja asukasyhdistykset.

Ronja Karkinen kannatti evästystä.

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

Pekka Jäppinen teki seuraavan evästysehdotuksen:

Tärkein asia on, että alue säilyy metsänä, kevyempi reitistö riittänee. Esteeteetön 5.5m leveä reitti keskustasta Masalaan lienee melko arvokas, kannattaa tutkia tarkemmin esteettömyyden vaatimusta. Valaistus jos sitä tarvitaan tulee toteuttaa "älykkäänä" jottei valaista turhaan. Pääsyä reitille tulee tutkia keskusmetsään myös pohjoisesta Sepänkyläntieltä.

Hannu Valtanen, Teemu Kelkka, Ronja Karkinen ja Sanni Jäppinen kannattivat evästystä

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

Sanni Jäppinen teki seuraavan evästysehdotuksen

Yleissuunnitelmasta järjestetään seuraavassa vaiheessa kuntalaistilaisuus

Ronja Karkinen kannatti evästystä.

Evästystä kannatettiin yksimielisesti.

Päätös

Yhdyskuntatekniikan lautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun ja evästää jatkovalmistelua seuraavasti:

1. Keskusmetsän yleissuunnitelman pääreitit mahdollisen valaistuksen valosaaste on minimoitava, koska ylimitoitettu tai liian tehokas valaistus häiritsee sekä metsässä asuvia eläimiä että myös lähiasutusta.

2. Keskusmetsän yleissuunnitelman mahdolliset sivureitit rakennetaan kunnan maille. Sivureittejä voi myös toteuttaa yksityisomistuksellisille

maille, mutta silloin siitä on erikseen sovittava maanomistajan kanssa.

3. Keskusmetsän reittiverkoston rakennelmat toteutetaan kunnan maille. Rakennelmia voi myös toteuttaa yksityisomistuksellisille maille, mutta silloin siitä on erikseen sovittava maanomistajan kanssa.

4. Jos reittiverkosto toteutetaan, kunta vastaa sen kunnossapidosta (sisältää myös jätehuollon).

5. Jos reittiverkosto toteutetaan, maanomistajilla pitää olla lupaa käyttää sitä maatila- ja/tai metsähoidollisiin tarpeisiin.

6. Keskusmetsän yleissuunnitelman pääreittiä ei toteuteta liian leveänä (+ mahdollisine hulevesiratkaisuneen), vaan metsäntuntua ja luontoarvoja vaalitaan toteuttamalla pääreitti kapeampana ja luonnonmukaisempana, esimerkiksi Espoon Pirttimäki -tyylisenä.

7. Pääväylä rakennetaan noin kaksi metriä leveänä hiekkapohjaisena kulkuväylänä Keskustasta Masalaan. Siitä rakennetaan yhteydet matkanvarrella oleville asuinalueille myös noin kaksi metriä leveinä ja hiekkapohjaisina väylinä. Väylien suunnittelussa otetaan huomioon maaston muodot ja mahdollistetaan myös pyörällisillä apuvälineillä liikkuvien kuntalaisten liikkuminen luonnossa elämän alusta loppuun asti.

8. Väylien suunnittelussa tulee ottaa huomioon mahdollisuus latukoneen käyttöön talviaikana.

9. Reittisuunnitelman pohjana käytettävä esim. Meikon kierroksen ratkaisuja leveydeltään, materiaaleiltaan ja hoitotavoiltaan.

10. Jatkovalmistelussa osallistuttava alueen asukkaita ja asukasyhdistykset.

11. Tärkein asia on, että alue säilyy metsänä, kevyempi reitistö riittänee. Esteeteetön 5.5m leveä reitti keskustasta Masalaan lienee melko arvokas, kannattaa tutkia tarkemmin esteettömyyden vaatimusta. Valaistus jos sitä tarvitaan tulee toteuttaa "älykkäänä" jottei valaista turhaan. Pääsyä reitille tulee tutkia keskusmetsään myös pohjoisesta Sepänkyläntieltä.

12. Yleissuunnitelmasta järjestetään seuraavassa vaiheessa kuntalaistilaisuus

Tiedoksi

Selostus

Jaettaessa Länsi-Jorvaksen asemakaavahanke Kvisin ja Pohjois-Jorvaksen kaavahankkeiksi vuonna 2017 linjattiin myös Keskusmetsän yleissuunnittelun käynnistämisestä. Yleissuunnitelman laatimista voitiin toden teolla edistää vasta kun edellä mainittujen asemakaavojen maankäytöstä oli riittävästi tietoa ja kaavaehdotusten palaute oli alustavasti käsitelty. Näin ollen yleissuunnitelman laatiminen pantiin varsinaisesti käyntiin vuosien 2021-2022 aikana.

Keskusmetsän yleissuunnitelma kytkeytyy keskeiseltä osaltaan Jorvaksen kyläalueen asemakaavoitukseen sekä myös suunnittelualueetta koskeviin voimassa oleviin osayleiskaavoihin.

Keskusmetsän yleissuunnitelma toteuttaa etenkin seuraavaa kuntastrategian visiota: Kirkkonummi – lähellä ihmistä ja luontoa Porkkalasta Nuuksioon. Se toteuttaa myös Kirkkonummen yleiskaavaa 2020. Niin ikään yleissuunnitelman lähtötietoina on käytetty Kuntakeskuksen 1. vaiheen, Gesterbyn ja Sepänkylän sekä Masalan osayleiskaavojen maankäyttöä kuten esimerkiksi niissä estettyjä ohjeellisia reittejä.

Keskusmetsän ulkoilupainotteisen alueen suunnittelun lähtökohdaksi otettiin hienovarainen alueen kehittäminen eikä suunnittelu koskenut esimerkiksi hiihtolatuja. Reittejä on linjattu mahdollisuuksien mukaan olemassa oleville metsäautoteille ja polkuyhteyksille sekä kunnan omistamille maille. Suunnittelualueen maisema- ja luontokohteet pohjautuvat eri kaavahankkeiden yhteydessä laadittuihin selvityksiin. Kaksi kohdetta on merkittävää luonnonsuojelualuetta.

Vireillä olevien asemakaavojen maankäyttöratkaisut on otettu huomioon yleissuunnitelmassa, niinpä kuntakeskuksen ja Masalan välinen esteettömäksi ja valaistuksi suunniteltu pääreitti on linjattu suurelta osin asemakaavoitettaville alueille. Pääreitistä alle kilometrin pituinen osa Jorvaksen kylältä Masalan taajaman suuntaan on asemakaavoitettavien alueiden ulkopuolella. Kyseiselle alueelle sijoittuu Finnräskin vanhojen metsien luonnonsuojelualue, jonka läpi pääreitti on linjattava.

Keskusmetsän pääreitti, jonka pituus on noin 5,8 kilometriä, yhdistää kuntakeskuksen Jorvaksen kylän kautta Masalaan. Se on tarkoitus suunnitella ympärivuotisesti ylläpidettäväksi kävelyn ja pyöräilyn yhteydeksi tarjoten liikkujille vaihtoehdon Masalantien ja Vanhan Rantatien olemassa olevalle yhteydelle.

Poikittaisen pääreitin pituus on noin 2,9 kilometriä. Jorvaksen asemalta reitti johtaa Kvisin asemakaavahankkeen Patolammenpuiston kautta pääreitille jatkuen edelleen Sepänkyläntielle ja Masalan suuntaan.

Yleissuunnitelmassa on osoitettu myös muita yhteyksiä, jotka ovat jo olemassa olevia reittejä tai joita voidaan toteuttaa vaiheittain pääreittien toteuttamisen yhteydessä tai sen jälkeen, edellyttäen, että maanomistajat ovat myötämielisiä niiden toteuttamiselle. Nämä muut yhteydet pohjautuvat pitkälti olemassa oleviin metsäautoteihin ja alueen polkuverkostoon.

Pääreitin linjaaminen valtaosaltaan asemakaavoitettaville alueille turvaa sen toteuttamisen parhaiten. Käytännössä se sijoittuu asemakaavoitettaville alueille kuntakeskuksesta Jorvaksen kylälle saakka palvelen näin hyvin myös alueiden asukkaita.

Karttamerkinnot

Keskusmetsän yleissuunnitelmassa on esitetty alueen reittiverkosto. Siihen liittyy myös parantamistoimenpiteitä, kuten esimerkiksi Jorvaksen asemalta osoitettava uusi kulkuyhteys ulkoilualueelle. Todettakoon, että kaikilta juna-asemilta on järjestetty yhteydet Keskusmetsän ulkoilualueelle. Niin ikään yleissuunnitelmasta ilmenee alueen käyttäjien käyttöön osoitetut pysäköintialueet, joita isolla P-merkinnällä on osoitettu kapasiteetiltään mittavimmat pysäköintialueet.

Yleissuunnitelman kartalle on myös koottu ajantasainen tieto mm. lukuisista parenteesin ajan kohteista sekä muista kohteista kuten

esimerkiksi suositusta oleskelupaikasta, josta aukeaa hieno peltomaisema luoteen suuntaan.

Vuorovaikutus

Suunnittelutyön aikana ympäristönsuojelu on ollut mukana hankkeessa ja alueeseen on tutustuttu useampaan otteeseen, myös paikallisen asiantuntijan kanssa.

Kun alustava yleissuunnitelma oli liki valmis, järjestettiin suunnittelun loppuvaiheessa kokoukset sekä kunnan liikuntapalvelujen (18.6.2024) sekä Metsähallituksen (6.9.2024) kanssa. Kunnallistekniikkapalveluille hanke esiteltiin 25.9.2024 ja sen yhteydessä määriteltiin pääreitit tilantarve, joka reitin molemmin puolisine hulevesien käsittelyojineen on 5,5 metriä. Reitti on tarkoitus toteuttaa kivituhkapintaisena.

Metsähallitus toi painokkaasti esille (6.9.2024) luonnonsuojelulain 50.1 § kohdan, jossa todetaan mm. seuraavaa: "... alueilla saa rakentaa, entistää ja kunnostaa alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista ja käyttäjäturvallisuutta sekä retkeilyä ja alueen tutustumista varten tarpeellisia rakennuksia, rakennelmia ja polkuja". Lisäksi kokouksessa sovittiin, että kunta toimittaa hankkeesta lausuntopyynnön alustavasta yleissuunnitelmasta, joka esiteltiin alueen maanomistajille 11.9.2024. Kunta toimitti lausuntopyynnön 2.10.2024, joka sisälsi muiden muassa alueita koskevat luontoselvitykset. Metsähallituksen lausunto on päivätty 28.10.2024.

Metsähallituksen lausunnossa todetaan seuraavaa: "Metsähallitus katsoo, että erityisesti suunniteltu pääreitti on oheisrakenteineen jo sen verran suuri, ettei sitä ole mahdollista pitää luonnonsuojelulaissa määriteltynä ulkoilureittinä tai -polkuna, jonka toteuttaminen on LSL 50.1 § nojalla mahdollista. Sen sijaan pääreitti vastaa kooltaan ja toiminnaltaan (mm. valaistus, hulevesirakenteen) tietä, jonka toteuttaminen edellyttää poikkeamaan alueen rauhoitusmääräyksessä. Asetusmuutokset ja niiden valmistelu ovat Ympäristöministeriön vastuulla."

Maanomistajatilaisuudessa (11.9.2024) oli paikalla merkittävä määrä alueen maaomistajista ja heille esiteltiin alustava yleissuunnitelma. Kunnan taholta tilaisuuteen osallistuivat kaavoituksen ja liikuntapalvelujen edustajat. Myös Metsähallituksen edustajalla olisi ollut mahdollisuus osallistua tilaisuuteen. Kunnan ja hankkeen konsultin esittelyssä painotettiin yleissuunnitelman olevan alueen kehittämiseen tähtäävä suunnitelma eikä sillä ole juridista asemaa. Sitä on tarkoitus käyttää lähtötietona Keskusmetsän jatkosuunnittelussa, jonka toteuttamisen arvioitiin ajoittuvat 2030-luvulle. Tilaisuudessa otettiin esille alueen metsästyksen ja ulkoilun välinen ristiriitaisuus, johon alueen maanomistajilla oli hyvin yhtenäinen näkemys: oikeus metsästykseen on säilyttävä Keskusmetsässä. Niin ikään alustavassa yleissuunnitelmassa esitettyä näkötorin toteuttamista pidettiin epärealistisena. Yleissuunnitelmassa on edelleen mahdollisuus toteuttaa kyseinen näkötorni.

Yleissuunnitelman mukaisten reittien toteuttaminen asemakaavojen ulkopuolelle jäävillä alueilla edellyttää jatkosuunnittelussa yhteistyötä maanomistajien kanssa.

Jatkosuunnittelu ja toteutus

Keskusmetsän ulkoilualueen pääreitit sekä siihen liittyvien tarpeellisten muiden reittien toteuttaminen on alueen ensimmäinen kehittämisvaihe. Pääreitti on mahdollista toteuttaa vaiheittain. Vaikka valtaosa pääreitistä toteutetaan asemakaavojen kautta, on niiden ulkopuolisten alueiden maanomistajien kanssa päästävä sopimukseen pääreitit toteuttamisesta mukaan lukien Metsähallituksen operoiman luonnonsuojelualueen läpi toteutettava pääreitit osuus.

Todettakoon, että seuraavassa kappaleessa nimettyjen asemakaavojen oletetaan olevan lainvoimaisia, kun yleissuunnitelman mukaisia reittejä ryhdytään toteuttamaan.

Ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan myös poikittaisen pääyhteyden osa Jorvaksen asemalta Kvisin asemakaavan Patolammenpuiston kautta pääreittiin. Jorvaksen asemalta toteutettava yhteys ratkaistaan Jorvaksenkolmion asemakaavassa. Edellä kuvatut poikittaisen pääreitit osa toteutetaan esteettömänä ja valaistuna. Poikittaisen pääreitit muun osan mahdollisesta toteuttamisesta esteettömänä ja valaistuna päätetään jatkosuunnittelussa. Niin ikään toteutetaan oleelliset pääreitit edellyttämät keskeiset polkuyhteydet, joita huomattava osa on jo tosin olemassa.

Jatkosuunnittelussa on perusteltua laatia Keskusmetsän ulkoilualueen johdonmukainen reittien toteuttamisohjelma. Tähän voi liittyä myös kunnan maanhankintaa Keskusmetsän alueelta.

Metsästys on Keskusmetsän ulkoilupainotteisen alueen kehittämisen yksi haaste. Kuntakeskuksen, Masalan ja Jorvaksen kylän asukasmäärän tiedetään kasvavan lähivuosikymmenet ja asukkaiden ulkoilutarpeet saattavat synnyttää tilanteen, jossa metsästyksen jatkumisesta Keskusmetsässä syntyy turvallisuusongelma ulkoilualueella liikkujille etenkin jos reitistöä laajennetaan ensimmäisen toteutusvaiheen jälkeen.

Yleissuunnitelman laatimisen yhteydessä on mietitty Keskusmetsän ulkoilupainotteisen alueen hyödyntämistä myös sitä koskevan luontotiedon ja luonnon monimuotoisuuden hahmottamiseksi. Alueen luonto- ja maisema-arvojen havainnollistamiseksi olisi mahdollista kehittää alueen käyttäjille app-sovellus, joka voisi palvella niin tavanomaista alueella liikkujaa kuin myös koulujen luonto-opetusta. Mikäli näin toimittaisiin, voisi yleissuunnitelma vahvistaa kuntastrategian mukaisesti Kirkkonummen sivistyskunnan tahtotilaa.

Muuta

Kokoukseen on kutsuttu Keskusmetsän yleissuunnitelman konsultti, kaupunkikehitysjohtaja Arja Sippola FCG Finland Oy:stä. Hän esittelee yleissuunnitelman TEAMS:n välityksellä.

Liitteet:

- Keskusmetsän yleissuunnitelma 12.12.2024
- Metsähallituksen lausunto alustavasta Keskusmetsän yleissuunnitelmasta, joka esiteltiin maanomistajatilaisuudessa 11.9.2024 (alustavaa yleissuunnitelman kartta-aineistoa on päivitetty vain vähäisesti verrattuna lautakunnalle valmisteluun yleissuunnitelmaan)

Päätöshistoria